

Zadeva: Zabeležka sedemnajste seje z dne 1. februarja, 2022

Skupna seja Nacionalnega sveta za demokratično spremembo volilnega sistema (SVS) in Programskega sveta Sinteza-KCD je potekala na JITSI v torek, 1.2.2022 med 16. in 17.15 uro.

Na dnevnem redu sta bili dve temi:

- pregled poteka predstavljanja in javne promocije predloga novega ZVDZ in
- pregled vprašalnika za politične stranke.

Po daljši razpravi so se oblikovala naslednja stališča:

AD 1

- Javna razprava o predlogu novega ZVDZ je prešla kritično točko in začela se je druga, pomembnejša faza. Dober odziv subjektov CD, ki je sledil odločnemu nagovarjanju javnosti s strani ekipe pod vodstvom Tjaše Zorc (števec odzivnosti je pokazal, da projekt »sprememba volilne zakonodaje« podpira že več kot 200.000 državljanov!) je očitno pretresel vodstva političnih strank, ki so se hitro in v VELIKEM številu (do zdaj 10 odzivov oz. potrditev) odzvala na povabilo o neposrednem pogovoru prvakov strank s predstavniki SVS, ki jih vodi T. Zorc. Za te pogovore je bil pripravljen poseben scenarij, pogovori pa so predvideni ob torkih in četrtek ob 19 uri;
- Kot posebno pomembno pa je bilo poudarjeno, da ta široka javna razprava seznanja bodoče kandidate za poslance, ki jih bomo sicer volili po sedanjem sistemu, s predlogom novega sistema in jih obenem opozarja na številna odprta vprašanja in sporne točke sedanjega sistema ter tako krepi spoznanje, da se bodo morale stranke po volitvah resno posvetiti tem vprašanjem;
- Na teh pogovorih pa ni mogoče pričakovati premika v stališčih političnih strank, ki povečini vztrajajo pri svojih proti-demokratičnih stališčih:
 - = ne sprejemajo zahteve državljanov, da bi neposredno sodelovali pri določanju kandidatov oz. njihovih izvolitvah, kar je v predlogu novega ZVDZ opredeljeno kot neposredne volitve polovice poslancev po večinskem dvokrožnem sistemu;
 - = Prav tako ne sprejemajo pravice volivcev do odpoklica poslancev in DZ;
- ker izjav prvakov strank v teh pogovorih ne bo mogoče razumeti kot uradna stališča strank, bomo strankam po določenem času (14 dni) poslali vprašalnik, da ugotovimo njihova stališča do posameznih sklopov vprašanj;
- zaradi večje preglednosti in lažje sledenja bistvenim vprašanjem se za vsak opravljen pogovor pripravi kratka ocena z navedbo najpomembnejših vprašanj oz. odnosa prvakov strank do njih.

Ad 2

- ker ni bilo posebne razprave o osnutku vprašalnika, pripravljenega za to sejo, je bil sprejet dogovor, da člani SVS in PSS svoje pripombe pošljejo najkasneje do 10. februarja, da ga v obliki predloga pripravimo za naslednjo sejo;
- V okviru krajše razprave pa je bilo opozorjeno, da stranke vsaj v nekaterih primerih ne bodo mogle decidirano odgovarjati z DA – NE, kar je treba v vprašalniku upoštevati;
- Prav tako je bilo predlagano, da v razpravi opozorimo, da bo usmeritev družbe v demokratizacijo tega sistema nedvomno zahtevala razpravo o spremembah Ustave. Delovna skupina naj zato k tej razpravi povabi tudi zunanje strokovnjake (Grada, Hribarja, Pavliho, ...) in pripravi kratek pregled odprtih vprašanj.

Zabeležko pripravil Emil Milan Pintar